

POSTAWY MATKI BOSKIEJ WYRAŻONE W LAMENCIE ŚWIĘTOKRZYSKIM

BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej poziom rozszerzony

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska
Bożena Świąch
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
Katarzyna Szczepkowska-Szcześniak

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Postawy Matki Boskiej wyrażone w *Lamencie świętokrzyskim*

Klasa / czas trwania zajęć/lekcji:

I / 45 minut

Cele. Uczeń:

- interpretacja tekstu literackiego;
- odczytanie postaw Matki Boskiej po stracie Syna;
- wskazywanie nawiązania do tekstu średniowiecznego w literaturze współczesnej;
- wyjaśnienie motywu *Stabat Mater* i nurtu doloryzmu.

Metody/techniki/formy pracy:

- interpretacja tekstu literackiego;
- praca w grupach;
- mapa myśli;
- interpretacja tekstu ikonycznego.

Środki dydaktyczne:

- *Lament świętokrzyski*;
- Józef Wittlin *Stabat Mater*;
- rzeźba *Pieta z Lubięża*;
- obraz Maxa Ginsburga *Pieta wojenna*;
- obraz Henryka Gotliba *Stabat Mater*;
- wiersz Krzysztofa Kamila Baczyńskiego *Elegia o chłopcu polskim*.

Opis przebiegu lekcji:

Część wstępna:

1. Rozmowa na temat macierzyństwa – podkreślenie roli matki.
Zapoznanie uczniów z motywem *Stabat Mater* – wskazanie źródła i znaczenia, wskazanie nurtu doloryzmu.
2. Wprowadzenie terminu plankt.

Część właściwa:

1. Głośne odczytanie *Lamentu świętokrzyskiego*.
Podział na grupy i przydzielenie zadań do pracy z tekstem literackim. Uczniowie określają adresata, postawę podmiotu lirycznego, sytuację liryczną oraz zastosowane środki w:
Grupa I – pierwszych trzech strofach;
Grupa II – czwartej, piątej strofie i ostatnim dwuwiersie;
Grupa III – szóstej strofie;
Grupa IV – siódmej strofie.

2. Prezentacja efektów pracy grup – wykonanie na tablicy mapy myśli z postawami Matki Boskiej.
3. Ponowna praca w grupach – uczniowie odczytują obraz matek w poniższych tekstach kultury:
 Grupa I – wiersz Józefa Wittlina *Stabat Mater*;
 Grupa II – wiersz Krzysztof Kamil Baczyński *Elegia o chłopcu polskim*;
 Grupa III – obraz Maxa Ginsburga *Pieta wojenna* (<http://artpaintingartist.org/wp-content/uploads/2015/04/War-Pieta-by-Max-Ginsburg.jpg>);
 Grupa IV – obraz Henryka Gotliba *Stabat Mater* (<http://cyfrowe.mnw.art.pl/Content/41193/mpw3677.jpg>)
4. Omówienie postaw matek przez grupy.

Część podsumowująca:

1. Wskazanie roli matki i jej bólu wynikającego z utraty syna.
2. Podkreślenie roli macierzyństwa w tekstach kultury różnych epok.

Komentarz metodyczny:

Lekcja sprawdzi się w pracy z uczniami ze SPE ze względu na angażowanie wielu procesów zmysłowych. Koreluje z plastyką, historią sztuki, religią. Zastosowane w lekcji metody kształtują umiejętność pracy w grupie, która jest elementem ułatwiającym komunikację i wspólne dochodzenie do rozwiązania problemu, oraz formę prezentacji – ważne elementy na rynku pracy. Jednocześnie dają one szansę osobom preferującym pracę indywidualną. W trakcie lekcji kształcone są kompetencje: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności, technologii i inżynierii, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się. Podczas pracy należy różnicować poziom i docenić także zaangażowanie uczniów. Dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy, wykorzystać mocne strony ucznia, tworzyć atmosferę pracy sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji i doświadczeń, dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia, np. w materiałach tekstowych powiększyć czcionkę, stosować zakreslenia, dostosować wymagania edukacyjne, stopień, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu i udzielić wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską, stosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a w których miejscach popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności.